

ხელოვნური ბარიერები და უმიზაზოდ დასჯილი გადამხდელები

ქსეპეაჟის კომენტარი

NS/2008

ახალი საგადასახადო კოდექსი, წინამორბედთან შედარებით, მართლაც წინ გადადგმული ნაბიჯია: მნიშვნელოვნად შემცირდა გადასახადების რაოდენობა. საგადასახადო განაჯვებები, გადასახადების დაბეგვრის ობიექტი, დასაბეგრი ბაზა... თუმცა, სამართლიანობა მოითხოვს და უნდა აღვნიშნოთ, რომ ძველი საგადასახადო კოდექსით გადამხდელის უფლებები უფრო დაცული იყო ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების, ან მათი გადასახადის სხვა ანგარიშზე გადატანის დროს. ამჟამად, ეს საკითხი კიდევ უფრო პრობლემურია და მის აღსრულებას ხშირად გადამხდელთა დიდი ბრძოლა და ძალისხმევა სჭირდება.

სულიკო ფუტყარაძე

ექსპერტი

პრობლემა უფრო გასაგები გახდება, თუ ერთმანეთს შევადარებთ ადრე და ამჟამად მოქმედ შესაბამის ნორმებს: ადრე, ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების, ან მათი გადასახადის სხვა ანგარიშზე გადატანის საკითხი 1997 წლის საგადასახადო კოდექსის 240-ე მუხლით რეგულირდებოდა და თავდაპირველი რედაქცია ასეთი იყო: „მუხლი 240. გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება:

1. თუ გადასახადის გადახდილი თანხა აღემატება დარიცხულ თანხას, საგადასახადო ორგანო:

ა. ზედმეტად გადახდილ თანხას ჩათვლის გადასახადის გადამხდელის სხვა გადასახადების გადახდის ანგარიშში;

ბ. გადასახადის გადამხდელის თანხმობის შემთხვევაში დარჩენილ ნაწილს ჩათვლის მომავალი გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში;

გ. უბრუნებს გადასახადის გადამხდელს დარჩენილ თანხას

20-დღიან ვადაში მისი წერილობითი განცხადების მიღების დღიდან, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

2. თუ გადასახადის გადამხდელის მიერ ზედმეტად გადახდილი თანხა ჩაითვლება სხვა გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში, ცნობები აღნიშნული თანხის გამოყენების შესახებ უნდა აღინიშნოს შეტყობინებაში გადასახადის დარიცხული თანხის შესახებ.“

როგორც ვხედავთ, როცა გადასახადის რომელიმე სახეში გადახდილი თანხა დარიცხულ გადასახადის თანხაზე ზედმეტი აღმოჩნდებოდა, საგადასახადო ორგანო:

ა) ქვეპუნქტის თანახმად, ჩათვლიდა მას გადასახადის გადამხდელის სხვა გადასახადის ანგარიშში (რაზეც გადამხდელს გაეგზავნებოდა შეტყობინება და გადამხდელი ახდენდა შესაბამის საბუღალტრო ჩანაწერებს გადასახადის ერთ სახეში წარმოშო-

ბილ ზედმეტობის ხარჯზე სხვა გადასახადში არსებული საგადასახადო ვალდებულების დახურვის შესახებ);

ბ) ქვეპუნქტის მიხედვით კი თუ გადასახადის გადამხდელს აღარ დარჩებოდა საგადასახადო დავალიანება გადასახადის არც ერთ სახეში და მას კვლავ აღმოჩნდებოდა გადასახადში ზედმეტად გადახდილი თანხა, დარჩენილ ზედმეტობას გადამხდელის თანხმობის შემთხვევაში, ჩაუთვლიდა მომავალ საგადასახადო ვალდებულებაში. მისი გადაფარვა მოხდებოდა მომდევნო პერიოდში გადამხდელის მიერ დეკლარირებული გადასახადებით;

გ) პუნქტის შესაბამისად კი თუ გადამხდელი არ დაეთანხმებოდა საგადასახადო ინსპექციას და იგი მოითხოვდა ზედმეტად გადახდილ თანხის უკან დაბრუნებას, საგადასახადო ინსპექცია ვალდებული იყო 20-დღიან ვადაში გადამხდელის წერილობითი მოთხოვნის მიღების დღიდან (თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა

რამ არ იყო გათვალისწინებული), ზედმეტად გადახდილი თანხა სრულად დაებრუნებინა გადამხდელისათვის.

გადამხდელის უფლებებისა და ინტერესების დაცვას უზრუნველყოფდა, თავის მხრივ, 1997 წლის სსკ-ის 252-ე მუხლის მეორე ნაწილიც:

„2. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევით გადასახადის ზედმეტად გადახდევინების შემთხვევაში პროცენტი გადახდილ უნდა იქნეს გადასახადის გამამხდელისათვის ანაზღაურების შესახებ დეკლარაციის დადგენის მომენტიდან ნამეტი თანხის დაბრუნების მომენტამდე. იმ შემთხვევაში, თუ ნამეტი თანხა ჩაითვალა, ანაზღაურებად ჩაითვლება იმ გადასახადის გადახდის თარიღი, რომლისათვისაც მოხდა ჩათვლა. ამ მიზნით ანაზღაურება ჩაითვლება განხორციელებულად, თუმცა, გადასახადის გამამხდელი დაბრუნებულ თანხას მიიღებს შვიდი დღის განმავლობაში. გადასახდელი პროცენტი ყოველი კვარტალისათვის უთანაბრდება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ სამთავრობო სესხისათვის დადგენილ განაკვეთს.“

როგორც ვხედავთ, სიმბოლურად (რამდენადაც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ იმ დროის სამთავრობო სესხისთვის დადგენილი განაკვეთი მეტად დაბალი იყო, გადასახადის გამამხდელის მიერ დაგვიანებით გადახდილ გადასახადზე დადგენილ საურავთან შედარებით), მაგრამ მაინც გამამხდელის მიმართ სახელმწიფოს მატერიალური პასუხისმგებლობაც ეკისრებოდა.

პრაქტიკიდან ცნობილია, რომ ეს ნორმა ფაქტობრივად არ სრულდებოდა. თუმცა, ყოველი შემთხვევისთვის, გამამხდელს კანონი აძლევდა შესაძლებლობას დაეცვა თავისი უფლებები (ებრძოლა კანონის აღსრულების უზრუნველსაყოფად). **ახალი (2004 წ.) საგადასახადო კოდექსის მიხედვით ასეთი შანსიც არ დარჩა:**

გადასახადის გამამხდელის მი-

ერ ზედმეტად გადახდილი თანხის უკან დაბრუნების ზემოაღნიშნული წესი მოქმედებდა 2004 წლის 5 აპრილამდე (მანამ, სანამ ძალაში შევიდოდა საქართველოს 2004 წლის 24 თებერვლის №3365 რს კანონით სსკ-ის (1997 წ.) 240-ე მუხლში შეტანილი ცვლილებები და დამატებები). შემდგომ, ეს ნორმა ასეთი რედაქციით ჩამოყალიბდა:

„მუხლი 240. საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე თანხების აკუმულირება და გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება

1. გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების უზრუნველყოფისათვის საგადასახადო ორგანოების მიერ აღმინისტრირებადი შემოსავლებიდან ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიან ანგარიშზე ფაქტობრივად ჩარიცხული თანხების არაუმეტეს 3 პროცენტისა, ირიცხება საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე ფაქტობრივად ჩარიცხული თანხების პროპორციულად რიცხავს სახელმწიფო ხაზინა.

2. ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშიდან საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე ჩასარიცხი

თანხის პროცენტი განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით.

3. თუ გადასახადის გადახდილი თანხა აღემატება დარიცხულ თანხას, საგადასახადო ორგანო:

ა) ზედმეტად გადახდილ თანხას სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიან ანგარიშზე გადაიტანს გადასახადის გამამხდელის სხვა გადასახადების გადახდის ანგარიშში, კალენდარული წლის განმავლობაში გადასახადის სახეებში მობილიზებული სახსრების ფარგლებში;

ბ) გადასახადის გამამხდელის თანხმობის შემთხვევაში დარჩენილ ნაწილს გადაიტანს მომავალი გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში;

გ) უბრუნებს გადასახადის გამამხდელს დარჩენილ თანხას, სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან, ქვეანგარიშზე რიცხული ნაშთის ფარგლებში.

4. თუ გადასახადის გამამხდელის მიერ ზედმეტად გადახდილი თანხა გადაიტანება სხვა გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში, ცნობები აღნიშნული თანხის გამოყენების შესახებ უნდა აღინიშნოს შეტყობი-

ნებაში გადასახადის დარიცხული თანხის შესახებ.

5. ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების წესსა და ვადებს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა“.

სწორედ აქ „გაფუჭდა“ საქმე - ნორმის ასეთი ფორმულირებით გაჩნდა **გადამხდელის უფლებებისა და ინტერესების დარღვევის საფუძველი**. როგორც ხედავთ, აქ „ნოვაცია“ ისაა, რომ გადასახადის გადამხდელზე ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება ხდება ამისათვის შექმნილი სპეციალური ქვეანგარიშებიდან, მაგრამ არაუმეტეს ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშზე ჩარიცხული თანხის 3%-ისა. ამასთან, თანხის დაბრუნების წესი და ვადები რეგულირდება არა საგადასახადო კოდექსით, არამედ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით, ანუ გამოდის, რომ **გადამხდელის მიერ გადასახადების გადახდას საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს, ხოლო ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდი-**

ლი თანხის უკან დაბრუნებას - მთავრობის დადგენილება. ეს კი ვფიქრობ, არსებითი შეუსაბამობაა.

მნიშვნელოვნად განსხვავებული ნორმა დაამკვიდრა ახალმა (2004 წ.) საგადასახადო კოდექსმა, რომლის მიხედვითაც გადამხდელთა მიერ ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნებასთან ან სხვა გადასახადების ანგარიშებზე გადატანასთან დაკავშირებული ნორმა (71 და 72-ე მუხლები), ამჟამად უკვე ასეთი რედაქციით იკითხება:

მუხლი 71. ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხის დაბრუნება.

1. თუ კონკრეტული გადასახადის ან/და სანქციის გადახდილი თანხა აღემატება დარიცხული გადასახადის ან/და სანქციის თანხას, გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის მოთხოვნის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო:

ა) ზედმეტად გადახდილ თანხას გადასახადის გადამხდელს/საგადასახადო აგენტს, სხვა

ვალდებულ პირს ჩაუთვლის მომავალი საგადასახადო ვალდებულებების ანგარიშში;

ბ) ზედმეტად გადახდილ თანხას გადაიტანს სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშზე გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის სხვა გადასახადების გადახდის ანგარიშებში კალენდარული წლის განმავლობაში გადასახადის სახეებში მოზილიზებული სახსრების ფარგლებში.

2. თუ გადასახადებისა და სანქციების გადახდილი თანხების ჯამი აღემატება დარიცხული გადასახადებისა და სანქციების თანხების ჯამს, გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის მოთხოვნის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო მოთხოვნიდან არა უგვიანეს 3 თვისა გადასახადის გადამხდელს/საგადასახადო აგენტს, სხვა ვალდებულ პირს უბრუნებს დარჩენილ თანხას სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან მასზე რიცხული ნაშთის ფარგლებში.

3. თუ გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის მიერ ზედმეტად გადახდილი თანხა გადაიტანება სხვა გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში, გადასახადის გადამხდელისათვის/საგადასახადო აგენტისათვის, სხვა ვალდებული პირისათვის გაგზავნილ შეტყობინებაში უნდა აღინიშნოს, რომელი გადასახადის ანგარიშზე (ანგარიშებზე) იქნა გადატანილი ზედმეტად გადახდილი თანხა.

4. გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის მიერ ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხა სხვა პირის საგადასახადო დავალიანებების დაფარვის ანგარიშში არ გადაიტანება.

მუხლი 72. საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახ-

დილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე თანხების აკუმულირება

1. გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების უზრუნველყოფისათვის საგადასახადო ორგანოების მიერ ადმინისტრირებადი შემოსავლებიდან ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიან ანგარიშზე ფაქტობრივად ჩარიცხული თანხების ნაწილი, ამ მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრული პროცენტის ოდენობით ირიცხება საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე. თანხებს ამ ქვეანგარიშზე ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიან ანგარიშზე ფაქტობრივად ჩარიცხული თანხების პროპორციულად რიცხავს სახელმწიფო ხაზინა.

2. ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშიდან საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე ჩასარიცხი თანხის პროცენტი განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით. ეს პროცენტი იმდენი უნდა იყოს, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს ზედმეტად გადახდილი თანხების სრულად დაბრუნება ამ კოდექსით დადგენილ ვადაში.

3. ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების წესსა და ვადებს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა.

აქედან ამკარაა, რომ გადამხდელთა სასარგებლოდ ბევრი არაფერი შეცვლილა. უფრო მეტიც, ახალი საგადასახადო კოდექსის თავდაპირველ რედაქციაში (2006 წლის 15 მაისამდე ცვლილებები შეტანილია 2006 წლის 28 აპრილის №2995-1-ს კანონით) გადამხდელზე თანხის დაბრუნების ვადა 6 თვე იყო, ბოლო ვარიანტით კი ეს ვადა 3 თვემდე შემცირდა. გარდა ამისა,

გადასახადის გადამხდელს/ვალდებულ პირს ზედმეტად გადახდილი თანხა უბრუნდება სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსულობების ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან, მასზე რიცხული ნაშთის ფარგლებში, რაც იმას გულისხმობს, რომ თუ ამ ქვეანგარიშზე თანხის ნაშთი დასაბრუნებელზე ნაკლებია, თანხის დაბრუნება ვერ მოხერხდება. ეს კი სერიოზული ბარიერია. ამავედროულად, მნიშვნელოვანია ისიც, რომ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ნებაზეა (რბილად რომ ვთქვათ, არსებულ შესაძლებლობებზეა) დამოკიდებული ამ ქვეანგარიშზე შესაბამისი (საკმარისი) სახსრების მობილიზება. ამასთან, მიაქციეთ ყურადღება, რომ საგადასახადო ორგანო ჩაუთვლის, გადაუტანს ან დაუბრუნებს თანხას გადასახადის გადამხდელს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის ამას მოითხოვს, მაშინ, როცა ძველი საგადასახადო კოდექსის 240-ე მუხლის თანახმად, აღნიშნულის აღსრულებას თავად საგადასახადო ორგანო უზრუნველყოფდა და ატყობინებდა გადამხდელს. არსებითად ხელშემშლელია ისიც, რომ გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების წესსა და ვადებს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა. ვფიქრობ, უფრო სწორი იქნებოდა ეს საკითხი საგადასახადო კოდექსითვე ყოფილიყო განსაზღვრული. ამ შემთხვევაში, ნორმა უფრო სტაბილურ ხასიათს მიიღებდა და შეიზღუდებოდა მისი პერიოდულად შეცვლა გადამხდელთა საზიანოდ. სამწუხაროდ, მართლაც ასეთ დინამიკასთან გვაქვს საქმე: ბოლო ერთი წლის განმავლობაში, ამის ნათელი მაგალითია ის, რომ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 14 მარტის №45 დადგენილებაში „ბიუჯეტის შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგებისა და ანგარიშსწორების განხორციელებისა და ბიუჯეტში ზედმეტად ან შეცდომით

გადახდილი შემოსულობების თანხის დაბრუნების, აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ“ უკვე 8-ჯერ შევიდა ცვლილებები და დამატებები. საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 21 დეკემბერის №287 დადგენილებით კი ეს უკანასკნელი ფაქტობრივად მთლიანად ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა (ძალაშია 2008 წლის 1 იანვრიდან). მართალია, ინსტრუქციის ახალ რედაქციაში საკმაოდ დეტალურადაა აღწერილი, თუ რა წესით უნდა მოახდინოს გადამხდელმა ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხების სხვა გადასახადებში არსებული საგადასახადო დავალიანებების დასაფარავად გადატანა, ან მათი უკან დაბრუნება, მაგრამ ეს ყველაფერი დროში ინელევა და კანონით დადგენილ 3 თვიან ვადაშიც ვერ ხერხდება (თუ ის საგადასახადო ორგანოს ინტერესში არ მოხვდა). საქმე ფაქტობრივად იმაში მდგომარეობს, რომ საგადასახადო სამსახურს ყოველთვიურად უგეგმავენ სხვადასხვა გადასახადების შემოსავლების გეგმას. თუ თვის ბოლოს აღმოჩნდება, რომ დაგეგმილი რომელიმე მაჩვენებელი ვერ სრულდება, საგადასახადო ორგანოს, რომელიმე გადასახადში გადაჭარბებით შემოსული თანხა, სასწრაფოდ გადააქვს შეუსრულებელი მაჩვენებლის

ანგარიშზე. ეს სწორედ ის იდეალური შემთხვევაა, როცა გადამხდელის ინტერესს ემთხვევა საგადასახადო ორგანოს ინტერესი. ამ შემთხვევაში საკითხიც სწრაფად და ოპერატიულად წყდება, სხვა შემთხვევაში კი იგი უსაშველოდ შეიძლება გაინელოს. ამის წინაპირობას ქმნის ზემოთ აღნიშნული ინსტრუქციის მე-6 თავი - „გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების პროცედურები.“ საგადასახადო ორგანოს, მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნების დაუკველობის მოტივით, ყოველთვის მოეძებნება შესაძლებლობა გადამხდელს დაუბრუნოს წარმოდგენილი საგადასახადო მოთხოვნა მასში „აღმოჩენილი“ ხარვეზების გასასწორებლად. ამრიგად, გადასახადის გადამხდელს თავიდან მოუხდება საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენა და შესაბამისად, მისი განაღდება ვადაც გადაინევს.

არის სხვა, ასე ვთქვათ, „ნალმიც“: ამავე ინსტრუქციის მე-12 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, „სახელმწიფო ხაზინა არ აღასრულებს და უბრუნებს მოთხოვნას გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების შესახებ შესაბამის რეგიონალურ ცენტრს (საგადასახადო ინსპექციას) ან რეგიონალურ საბაჟოს იმ შემთხვევაში, თუ:

ა) ხაზინის ერთიანი ანგარიშის გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშზე არსებული სახსრები მოცემული პერიოდისათვის არასაკმარია წარდგენილი საგადასახადო დავალების აღსასრულებლად;

ბ) დოკუმენტაცია ზედმეტად გადახდილი გადასახადის დაბრუნების თაობაზე არ შეესაბამება ამ მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ მოთხოვნებს და 10 დღეში არ წარედგინა სრულყოფილი დოკუმენტაცია.“

ამ, ერთი შეხედვით, „უნყინარ“ ჩანაწერში, უთუოდ „თვლემს“ გადამხდელის მოთხოვნის საწინააღმდეგო კასკადი. თუ გადამხდელმა პირველი ინსტან-

ცია-საგადასახადო ორგანო გადალახა, მის წინ უკვე შემდეგი ბარიერი – ხაზინა აღიმართება იმ მოტივით, რომ შესაძლოა მის შესაბამის ქვეანგარიშზე არსებული სახსრები მოცემული პერიოდისთვის არასაკმარისი აღმოჩნდეს „წარდგენილი საგადასახადო დავალების აღსასრულებლად“, ან კიდევ, აღნიშნული ინსტრუქციის ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, თვით ხაზინა „აღმოაჩენს“ რალაც ხარვეზს და უკან დააბრუნებს საგადასახადო მოთხოვნას. ასე, რომ მოქმედი ნორმის პირობებში შესაძლებელია ნებისმიერ დროს მოინახოს გადამხდელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების დროში განელების, ან საერთოდ, დაუკმაყოფილებლობის არაერთი მიზეზი.

ანალოგიურად ფერხდება თანხების დაბრუნება გადამხდელის, ზოგჯერ კი - ბანკის მიერ გადასახადის შეცდომით ან არადანიშნულებით (ერთი რეგიონის სახაზინო ანგარიშის ნაცვლად, მეორე რეგიონის სახაზინო ანგარიშზე) ჩარიცხვის შემთხვევაშიც.

აღნიშნული პრობლემების გადწყვეტა რეგულირდება ზემოთაღსახელებული ინსტრუქციის მე-15 მუხლით, რომელიც ასევე ზედმეტად ბიუროკრატიულია და გადამხდელების ინტერესების საწინააღმდეგოდ მოქმედებს. თანაც მატერიალურ ზარალსაც აყენებს მათ, რამდენადაც გადამხდელის მიერ შეცდომით ან არადანიშნულებით გადარიცხული თანხები სანამ გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე არ აისახება (დაბრუნდება), ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 0,07 პროცენტი საურავიც ერიცხება. აქ თავს იჩენს

სხვა უფრო მნიშვნელოვანი პრობლემაც, რომელიც დაკავშირებულია გადამხდელების მონაწილეობასთან ტენდერებსა და აუქციონებში. კერძოდ, თუ გადამხდელი დროულად იხდის გადასახადს, მას არავითარი საგადასახადო დავალიანება არ უნდა ერიცხებოდეს. მაგრამ იმ დროს, როცა მას სჭირდება ცნობა საგადასახადო ორგანოდან ბიუჯეტში დავალიანების შესახებ, თუ აღმოჩნდება, რომ ბანკის, ან სხვა მიზეზით თანხის არასწორად გადარიცხვის გამო გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე არ არის ასახული გადამხდელის მიერ ფაქტობრივად გადახდილი თანხა, საგადასახადო ორგანო არ იძლევა ცნობას ბიუჯეტის მიმართ დავალიანების არ არსებობის შესახებ. აღნიშნული შეცდომის გასწორებას კი, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მოქმედი ნორმის შემწეობით, საკმაოდ დიდი დრო სჭირდება, ამასობაში ტენდერსა თუ აუქციონზე დოკუმენტების წარდგენის ვადა იწურება და მაძიებელი კარგავს ტენდერში მონაწილეობის უფლებას, შესაბამისად, სამუშაოს/მომსახურების შესრულების, ან საქონლის მიწოდების შესაძლებლობას.

ეს უკანასკნელი კი, დამერწმუნებით, დღეს ყველაზე მტიკივნიუ-ლია.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ, უპრიანია გადაიხედოს ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი თანხების დაბრუნების ან სხვა ანგარიშზე მათი გადატანის არსებული წესი და რამდენადმე მაინც მოხდეს მისი დახვეწასრულყოფა გადამხდელთა ინტერესების შესაბამისად.

P.S. დაინტერესებულ პირებს ვაცნობებთ, რომ საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 21 დეკემბერის №287 დადგენილებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „ბიუჯეტის შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგებისა და ანგარიშსწორების განხორციელებისა და ბიუჯეტში ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი შემოსულობების თანხის დაბრუნების, აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ“ გამოქვეყნებულია ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ 2008 წლის 1-ელ ნომერში (იხ. გვ. 60-67).

